

ВІДГУК РЕЦЕНЗЕНТА

доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри освіти дорослих
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Слабка Володимира Миколайовича

на дисертацію **Карпюк Дарини Романівни** на тему:

**«Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з
інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці»**
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Актуальність вивчення питань формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці зумовлено інтенсивним поступом інформаційно-комунікаційних технологій та підвищенням вимог до забезпечення якості професійної освіти. Згідно Плану дій цифровізації освіти Європейської комісії окреслено стратегічні напрями розвитку систем освіти. Вектори на яких сфокусовано дослідження – формування ефективності цифрових освітніх просторів за призначенням шляхом забезпечення інформаційної архітектури застосування сучасного процесно-апаратного сервісу планування раціонального цифрового ресурсозабезпечення формування та розвитку ключових базових і спеціальних цифрових компетентностей, які забезпечуються у процесі модернізації систем освіти для фахової підготовки висококваліфікованих кадрів. Особливу увагу Д. Р. Карпюк зосереджено на необхідності досягнення ефективності провадження державної програми підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних кадрів, яка передбачає формування якості цифрових компетенцій надавачів освітніх послуг.

У цьому контексті дослідження Карпюк Дарини Романівни є актуальним, а його результати науково обґрунтованими.

Структура дисертаційної роботи класична – робота складається із анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, висновків, списків використаних джерел та додатків.

Суперечності, що чітко сформульовано у вступі, визначають актуальність проблеми дослідження; чітко сформульовано мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; вдало підібрано ряд сучасних методів дослідження.

Аналіз матеріалів дисертаційного дослідження дає підстави для висновку щодо обґрунтованості наукових положень і висновків, оскільки: розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність впровадження у фахову підготовку майбутніх бакалаврів з інформаційної,

бібліотечної та архівної справи структурно-логічної моделі формування їх цифрової компетентності на основі виокремлених методологічних принципів та підходів організації впровадження; розроблено, обґрунтовано зміст освітніх компонентів освітньо-професійної програми фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, обґрунтовано міжпредметні зв'язки між фундаментальним, прикладним спеціальним, системоутворювальними методологічним, професійно-орієнтованим блоками програми та розкрито змістове і організаційно-методичне, інформаційно-технологічне забезпечення структурно-функціональній моделі формування у майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи їх цифрової компетентності; визначено та обґрунтовано зміст і структуру поняття «цифрова компетентність», сформульовано в авторському баченні зміст понять «фахова підготовка», «процес фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у закладах вищої освіти»; розроблено та обґрунтовано критеріальний апарат (критерії – цифрова операційність, цифрова грамотність, інформаційно-аналітична операбельність) для низький, достатній, високий рівнів з метою встановлення сформованості цифрової компетентності у майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; подальшого розвитку набули контент-аналіз правового та технічного регулювання організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; структуризація змісту та архітектури цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; - запропоновано практичні рекомендації її удосконалення на основі структурно-організаційного та структурно-функціонального аналізу; удосконалення методики організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Суттєво, що практичне значення одержаних результатів спрямовано на: формування комплексу освітніх компонентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які сприяють формуванню цифрової компетентності майбутніх бакалаврів; модернізацію змісту програмних результатів навчання, загальних компетентностей, спеціальних (фахових) компетентностей задля формування пропозицій до оновлення Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; розроблення силабусів та їх методичне забезпечення з дисциплін: електронний документообіг, інтернет-маркетинг, інформаційний сервіс Інтернет, методи та засоби інформаційної діяльності, автоматизовані інформаційно-документні системи з використанням ІКТ для ефективного формування цифрової компетентності.

У першому розділі «Теоретичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної

справи у фаховій підготовці» проаналізовано правове регулювання організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів інформаційної, бібліотечної та архівної справи; здійснено структурний аналіз технічного регулювання організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів інформаційної, бібліотечної та архівної справи та окреслено стан розроблення педагогічної проблеми формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці.

У другому розділі «Методичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» розкрито підходи, принципи, методи та засоби формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці; розроблено методiku організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи та зміст і структуру цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці.

У третьому розділі «Обґрунтування, проектування та верифікація структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» визначено мету, завдання та зміст експериментальної роботи; розроблено на основі таксономічного аналізу критеріального апарату оцінювання рівнів сформованості цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; обґрунтовано та спроєктовано структурно-логічну модель формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці; висвітлено результати педагогічного експерименту з експертним оцінюванням; сформульовано висновки.

Авторкою дисертації висвітлено результати педагогічного експерименту з експертним оцінюванням, яким підтверджено ефективність – організації процесу фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці; критеріального апарату оцінювання рівнів сформованості цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; сформованості цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи; удосконаленого змісту і структури оцінювання освітніх компонентів – програмних результатів навчання, інтегральної, загальних і спеціальних (фахових) компетентностей.

Висловлені зауваження та побажання спрямовано на вдосконалення дисертаційної роботи та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, проте:

1. У першому розділі – «Теоретичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» у підрозділі 1.3 «Стан розроблення педагогічної проблеми формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» представлено аргументоване теоретичне обґрунтування педагогічної розвідки, проте не приділено увагу позитивним міжнародним практикам формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці, окрім засобів правового та технічного регулювання.

2. У другому розділі – «Методичні засади формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» у підрозділі 2.2 «Методика організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи: форми, методи і засоби» не в повній мірі застосовано технології управління проектами у процесі фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у закладах вищої освіти.

3. У третьому розділі – «Обґрунтування, проєктування та верифікація структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» у підрозділі 3.2 «Обґрунтування та проєктування структурно-логічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» обґрунтовано і розкрито педагогічні умови (наукова обґрунтованість дослідження та фахової підготовки, системної єдності освіти, науки й інноватики (НДР, фахова підготовка, новації), забезпечення та сервіс, специфікація, праксеологія, релевантність, експертиза процесу дослідження педагогічної проблеми та удосконалення фахової підготовки майбутніх фахівців), проте не аргументовано раціональність їх добору при застосуванні в умовах воєнного стану в Україні.

4. Зміст засобів діагностики представлено у таблицях, які занадто переобтяжені спеціальною термінологією складною для розуміння навіть фахівців галузі знань.

Аналіз дисертації дає підстави для висновку про те, що дисертація Д. Р. Карпюк «Формування цифрової компетентності майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи у фаховій підготовці» є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8 Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Офіційний рецензент –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освіти дорослих
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

